דף צפייה: שוויון או זהות? צו כרמיה

יחידה 4 · יהודים בעת החדשה · ❓ האם שוויון מלא בחברה מחייב ויתור על חלק מהזהות והמסורת?

דף לתלמיד/ה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

הסרטון: איך יהודים קיבלו שוויון זכויות- אמנסיפציה בצרפת ובאלג'יריה

⏱️ 4:49 דקות · youtube.com/watch?v=7mUs1Yrtv8o

א לפני הצפייה ובמהלכה

🧠 לפני הצפייה

לפני הצפייה סמנו: נכון / לא נכון / לא בטוח.

1. באירופה של ימי הביניים היהודים לא יכלו בדרך כלל להחזיק באדמות.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

2. רעיונות הנאורות השפיעו ישירות על החברה באלג׳יריה במאה ה־19.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

3. צו כרמיה העניק אזרחות לכל יהודי אלג׳יריה בבת אחת.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

4. האמנציפציה לא דרשה מהיהודים שום שינוי באורח חייהם.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

👀 במהלך הצפייה – שימו לב:

- מה היה דומה ומה היה שונה בין מעמד היהודים באירופה לבין מעמדם בארצות האסלאם
- מה פירוש 'מדינה קטנה בתוך מדינה'
- באיזו דרך הגיעו רעיונות השוויון לאלג׳יריה
- מה קבע צו כרמיה
- את השאלה שהסרטון מציב בסופו

1. ⏸️ תחנה 1 – אירופה של ימי הביניים: איך ייתכן שדווקא ההגבלות חיזקו את האוטונומיה?

_____

_____

2. ⏸️ תחנה 2 – ארצות האסלאם: במה מעמד בני החסות דומה למעמד היהודים באירופה ובמה שונה?

_____

_____

3. ⏸️ תחנה 3 – אלג׳יריה וצו כרמיה: מה קיבלו יהודי אלג׳יריה, ומה התבקשו לתת בתמורה?

ב אחרי הצפייה – שאלות ב־3 רמות

בחרו רמה להתחלה – ונסו להגיע גם לרמה הבאה!

תמיכה – הקיפו את התשובה הנכונה

1. איך כינה הסרטון את הקהילה האוטונומית באירופה?

א. כפר בתוך עיר | ב. ממלכה רחוקה | ג. מדינה קטנה בתוך מדינה

2. מי הביא את רעיון השוויון לאלג׳יריה?

א. יהודי צרפת ו'כל ישראל חברים' | ב. הסולטן העות׳מאני | ג. סוחרים מאנגליה

3. מה העניק צו כרמיה?

א. פטור ממס | ב. אזרחות צרפתית מלאה ליהודי אלג׳יריה | ג. אישור לעלות לארץ ישראל

רגיל

1. השוו: ציינו מאפיין אחד משותף ומאפיין אחד שונה במעמד היהודים באירופה ובארצות האסלאם.

2. הסבירו מדוע האמנציפציה באלג׳יריה הייתה 'כמעט מיידית'.

3. מה תרמה חברת 'כל ישראל חברים' לתהליך?

אתגר

1. הבחינו בין שוויון משפטי להשתלבות תרבותית. האם אפשר אחד בלי השני? הדגימו מצרפת או מאלג׳יריה.

2. שלטון וישי ביטל את הצו ב־1940. מה מלמד הדבר על יציבותה של אמנציפציה שהוענקה 'מלמעלה'?

ג ⚖️ דיון משימה פעילה: דיון מובנה: 'אזרחות – בכל מחיר?'

קראו את עיבוד הצו. הכיתה מתחלקת לשתי קבוצות המייצגות שני בני משפחה יהודית באלג׳יר ב־1870: אחד רואה בצו הזדמנות גדולה, השני חושש לאובדן המסורת.

מקור: עיבוד חופשי מתוך צו כרמיה, 24 באוקטובר 1870

היהודים הילידים של מחוזות אלג׳יריה מוכרזים כאזרחים צרפתיים. מעתה ייקבע מעמדם האישי, וכן כל עניין הנוגע לרכושם, על פי החוק הצרפתי. כל הזכויות שנרכשו עד היום יישמרו. כל חוק, צו או מנהג הסותר הוראה זו – מבוטל.

1. קראו את הצו וסמנו: מה מקבלים היהודים? מה משתנה בחייהם?

---

2. בקבוצה, כתבו שלושה טיעונים לעמדתכם – כל אחד מבוסס על עובדה מהסרטון או מהצו.

---

3. נסחו תשובה אחת לטיעון הצפוי של הקבוצה השנייה.

---

4. דיון בשני סבבים (2 דקות לכל דובר/ת), ובסופו כל אחד כותב משפט: 'השתכנעתי ש... / עדיין חושב/ת ש...'.

שאלה בסגנון בגרות

1. הסבר כיצד הגיעה האמנציפציה ליהודי אלג׳יריה, והשווה זאת לדרך שבה הגיעה ליהודי צרפת.

✂️

כרטיס יציאה · שוויון או זהות? צו כרמיה

שם: _____ כיתה: _____

1. מה היה צו כרמיה ומתי ניתן?

---

2. ציינו טיעון אחד בעד ואחד נגד השתלבות מלאה.
